

16.5.17

עמדת הארגונים לעניין הצ"ח פ/4212/20 - הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות
(תיקון - שינוי חזקת הגיל הרך), התשע"ז-2017

1. ביום רביעי 17.5.17, תעלה הצעת החוק שבנידון לקריאה טרומית. הצעת החוק קובעת שבמקרה של פירוד כאשר אין הסכמה בין ההורים ביחס להסדר חלוקת זמן הורי, תקום חזקה לפיה לילדים מתחת לגיל שנתיים עדיף לשהות מירב הזמן עם אמם. הצעת החוק למעשה משאירה על כנה את העיקרון, הידוע בכינוי "חזקת הגיל הרך", אך מורידה את הגיל מגיל 6 כפי שקבוע בחוק כיום, לגיל שנתיים.
2. הפתרון המוצע בהצעת החוק שבנדון, הוא תוצר של פשרה פוליטית עליה חתומים חלק מחברי סיעות הקואליציה.
3. **לטעמנו, מדובר בפתרון בעייתי ביותר, שאינו הולם את העניין. ילדים וטובתם אינם עניין ל"פשרה פוליטית".** כזכור, מדובר בנושא מן הרגישים והמורכבים ביותר בחברה הישראלית אשר משליך באופן ישיר בראש ובראשונה על רווחתם וטובתם של ילדים.
4. משמעות הפתרון המוצע, היא שעבור רוב הזוגות המתגרשים (זוגות הורים לילדים מגיל שנתיים ומעלה) אין חזקה משפטית, המסדירה את חלוקת הזמן ההורי במקרה של מחלוקת. תחת זאת כל שהחוק מציע הוא עקרונות עמומים של "טובת הילד" שנתונים לפרשנותו של כל שופט ושופט בהתאם להשקפותיו ואמונותיו.
5. **כאשר אין חזקה משפטית התוצאה היא חוסר וודאות שסופו כאוס משפטי. חוסר וודאות משפטית מוביל להגדלה בלתי-נמנעת של התדייניות בנושאי משמורת הילדים, הסלמת סכסוכי הגירושין, והארכת משך ההתדייניות.** כל אלה הם גורמים, אשר ללא ספק יגרמו לנזק בלתי-הפיך לילדי גירושין. כל אלה גם יגרמו להגדלת העומס על שרותי הרווחה ויחידות הסיוע שלצד בתי-המשפט לענייני משפחה ובתי-הדין הרבניים, אשר כבר כיום מצויים בעומס בלתי-אפשרי.
6. נציין כי כבר עתה, מאז התעצם הוויכוח הציבורי על ביטול חזקת הגיל הרך בעקבות המלצות ועדת שניט, ויכוח שאף גלש למערכת המשפט, ניתן לראות פערים משמעותיים בהחלטות ופסקי דין של שופטים שונים תחת אותו חוק. ויכוח זה אף הביא להסלמה ועליה משמעותית בסכסוכי המשמורת (וזאת מעבר לעלייה באחוזי הגירושין).
7. נציין כי לטעמנו, פתרון ראוי ושקול אפשר למצוא לדוגמא בהצעת החוק של ח"כ שולי מועלם (פ/3517/20). הצעה זו קובעת כללי הכרעה משפטיים ברורים בסכסוכי משמורת תוך התייחסות למצב בפועל טרם הגירושין. יישום הצעה זו ישמור על יציבות בחיי הילד ויעצור את ריבוי התדייניות משפטיות בנושאי הסדרי ההורות.
8. בנושא כה רגיש ועקרוני, מן הראוי כי תוגש הצעת חוק ממשלתית מאוזנת, אשר תיישם את העקרונות הדרושים בתחום זה, למשל ברוח הצעתה של חברת הכנסת מועלם, הנ"ל.

לאור האמור לעיל אנו ממליצות להתנגד להצעת החוק שבנדון או לחלופין להקפיא את הדיון בה, עד אשר תובא לדיון הצעה ממשלתית המביאה בחשבון את עמדתם המקצועית של משרדי הממשלה האמונים על הנושא ואת הרגישות המיוחדת של הנושא, תוך איזון ראוי בין כל השיקולים.